ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2558 ISSN 2408 - 0845

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

The Development of Seven Sappurisadham Learning Package to Promote Sufficiency Economy Lifestyle for Prathom 5 Student

พระมหาแล ขำสุข*
Pramaha Lae Khamsook
ดร.ปกรณ์ ประจัญบาน**
Dr.Pakorn Prachanban
ดร.อ้อมธจิต แป้นศรี***
Dr.Omthajit Pansri

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีจุดมุ่งหมายย่อยดังนี้ 1. สร้างและหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ 2. ทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ และ 3. ประเมินการใช้ชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนพิณพลราษฎร์ (ตั้งตรงจิต 12) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 2 จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) ชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง 2)แบบวัดวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง 3) แบบประเมินการใช้ชุดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า E1 / E2 การทดสอบค่าที (t-test dependent) และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้ ชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.30/82.94 ผลการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง หลังการใช้สูงกว่าก่อนใช้ชุดการเรียนรู้ โดยพบว่า วิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความมีเหตุผล ความพอประมาณ และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียน หลังใช้ชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาชุดการเรียนรู้ / วิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

*นักศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลันเรศวร
**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
***อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2558 ISSN 2408 - 0845

ABSTRACT

The main purpose of this research is the development of learning seven Subpuritsadham to promote sufficiency economy lifestyle for Pratomsuksa 5 student there are sub-objectives of research as following 1) to construct and find the efficiency of Learning Package 2) to experiment use Learning Package and 3) to evaluated use the development of learning seven Subpuritsadham to promote sufficiency economy lifestyle. The samples were The samples were 25 Pratomsuksa students who were studying in first semester academic year 2013 Pinponrat School (Tungtrongjit12) which is under Phitsanulok Primary Educational Area Service Office 2. The instruments, 1) the seven Subpuritsadham learning package to promote sufficiency economy lifestyle 2) The instruments used collection data were form of behavioral ethical evaluation, sufficiency economy behavioral evaluation. 3) Evaluation form using Learning Package. The statistical data analysis were percentage, mean, standard deviation, E12/E2, t-test dependent and content analysis. The results of research were as follow: The seven Subpuritsadham learning package to promote sufficiency economy lifestyle for Pratomsuksa 5 student had efficient value equivalent 80.30/82.94. The result of experiment the seven Subpuritsadham learning package to promote sufficiency economy lifestyle which is higher than before used Learning Package. It was found that the sufficiency economy were 3 sides: reasoning, sufficiency and healthy immune system. There are the different efficiency did differ statistically significant at the 0.01 level. The result evaluating opinions of students after used the seven Subpuritsadham learning package to promote sufficiency economy lifestyle, which are the input, the production process and the output is at the most levels.

Keywords : The Developing of Leaning Package / Sufficiency Economy Style

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาของไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข สามารถประกอบอาชีพ และมีค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา รวมทั้งแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559 ก็ได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญาพื้นฐานในการกำหนดแผน โดยมีการนำศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและธรรมชาติมาบูรณาการเชื่อมโยงเป็นกระบวนการโดยรวมที่ “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพื่อมุ่งไปสู่การอยู่ดีมีสุขของคนไทยทั้งปวง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544, หน้า 12) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 6 ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 5-13) กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินงานตามแนวทางเพื่อสอดรับกัน โดยได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา ยึดคุณธรรมนำความรู้ สร้างความตระหนัก สำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของ

สถาบันครอบครัว ชุมชน ศาสนาและสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีมีความรู้และอยู่ดีมีสุข โดยยึดคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ (กรมวิชาการ, 2543, หน้า 63)

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและยั่งยืนของการพัฒนา โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนควบคู่ไปกับการกระทำที่ไม่เบียดเบียนกัน การแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความร่วมมือปรองดองกันในสังคมจะสร้างสายใยเชื่อมโยงคนในภาคส่วนต่างๆ ของประเทศเข้าด้วยกัน สร้างสรรค์พลังในทางบวก นำสังคมไปสู่ความสามัคคี จึงถือว่าเป็นการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน จะช่วยให้เกิดทักษะเกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม สามารถนำความรู้ ทักษะ ค่านิยมไปใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ ทำให้เห็นคุณค่าและตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของความพอเพียงที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับผู้เรียนโดยตรง อีกทั้งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตน ตลอดจนการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า และประหยัด อันเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 36) ซึ่งสอดคล้องกับวาระแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบรรจุในหลักสูตร และเข้าห้องเรียนเพื่อประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตที่มีสุขสมดุล โดยมีเงื่อนไขสำคัญคือ ความรู้ ความรอบคอบ การเชื่อมโยงความรู้การมีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ขยัน ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ รักความเป็นไทย (พวงทอง อ่อนจำรัส, 2552, หน้า 4) การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกระบวนการจัดการศึกษาเพื่อนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ระบบโรงเรียนสามารถทำได้ 3 ลักษณะด้วยกันได้แก่ 1) ระบบบริหารสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนที่ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในหลักสูตร 3) การจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน ซึ่งในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่โรงเรียนทั้งสามลักษณะนั้น การจัดกระบวนการเรียนการสอนเหมาะสำหรับสถานศึกษาซึ่งสามารถจัดทำได้ด้วยตนเอง เป็นรูปธรรมและเป็นระบบนั้น ในหลักสูตรครูผู้สอนสามารถทำได้โดยมีรูปแบบการจัดทำสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงดังนี้ รูปแบบที่ 1 การจัดทำหลักสูตรในลักษณะของสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ รูปแบบที่ 2 การจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบที่ 3 การนำเนื้อหาสาระและกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการในหน่วยการเรียนรู้ที่ทำไว้แล้ว

พฤติกรรมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง คือแนวทางการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนของนักเรียนให้อยู่อย่างมีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน โดยมีการตัดสินใจและการกระทำต่างๆ อยู่บนพื้นฐานของความรู้และคุณธรรม ดังนี้ ความพอประมาณ คือความพอดี พอเหมาะของวิถีชีวิต ตามความจำเป็น พอควรแก่อัตภาพ ไม่ฟุ่งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย เช่น การรู้จักประมาณตน ว่ามีความรู้ความดีแค่ไหน ไม่ทำตนเป็นคนโอ้อวด รู้จักแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง ตลอดจนการมีนิสัยคอยระวังการพูดการกระทำของตนให้อยู่ในสายกลาง ไม่สุดโต่งหรือไม่หย่อนยานจนเกินไป ความมีเหตุผล คือ ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม และมีเหตุผลรู้จักความพอดีเกี่ยวกับความต้องการ ความปรารถนา มีความคิดใฝ่ฝันที่ใกล้เคียงกับความสามารถและความเป็นจริง การมีภูมิคุ้มกันที่ดี คือการมีจิตใจที่เข้มแข็ง ฝึกตนเองได้ มีความอดทนต่อสิ่งยั่วเย้าได้ดี มีจิตสำนึกดี มีความเอื้ออาทร รู้จักการประณีประนอม ดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีสติ และนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก สภาพของสังคมไทยในปัจจุบัน สถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษาขาดการบูรณาการร่วมกัน ผู้ปกครองไม่อบรมเลี้ยงดูเด็ก ในส่วนสถาบัน การศึกษาพบว่า หลักสูตรการเรียนการสอน ทุกระดับชั้นยังขาด

ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2558 ISSN 2408 - 0845

การสอดแทรกเรื่องคุณธรรมจริยธรรม จิตสำนึกสาธารณะ และคุณลักษณะ ของพลเมืองที่ดีให้กับนักเรียน บรรทัดฐานของสังคมเน้นให้คุณค่าทางวัตถุมากกว่าจิตใจ ความฟุ่มเฟือยของเยาวชนไทยจึงเกิดขึ้นพร้อมกันกับพฤติกรรมเสื่อมถอยในการใช้ชีวิต ความตกต่ำทางจิตใจ และการยึดติดกับค่านิยมบริโภควัตถุอย่างขาดความรับผิดชอบ ดังนั้นจึงน่าเป็นห่วงว่าการส่งเสริมความฟุ่มเฟือยของเยาวชนที่เป็นอยู่ กำลังเป็นการเพาะเชื้อความเลวร้ายในสังคมให้เพิ่มมากขึ้นในอนาคต

ด้วยความสำคัญดังกล่าว ทำให้สมาชิกวุฒิสภา ได้ให้ความเห็นชอบผลการศึกษา เรื่องแนวทางปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองของคณะกรรมาธิการการศึกษา ที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างคุณภาพผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์พร้อมโดยเฉพาะด้านจิตใจที่มีคุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ทั้งยังเสนอแนะแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม โดยการใช้หลักธรรมของศาสนามาใช้ในการเรียนการสอนพร้อมให้ยึดแนวทางตามพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของทุกคน ทุกฝ่ายทุกหน่วยงาน

จากปรัชญาดังกล่าว และให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งจะสามารถตอบสนองหลักการ สำคัญของสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดความตระหนัก และปรารถนาที่จะเรียนรู้และมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากยิ่งขึ้น เพราะหากผู้เรียนปรารถนาที่จะเรียนรู้แล้ว ความสามารถในการเรียนรู้ก็จะมากขึ้นด้วย นอกจากนั้น ยังเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง อย่างท้าทายและต่อเนื่อง สร้างปฏิสัมพันธ์ทั้งระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอน เกิดการแลกเปลี่ยน การวิเคราะห์และสังเคราะห์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นลักษณะของการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อันเป็นหลักสำคัญของแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 อีกประการหนึ่งด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายหลัก เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมี จุดมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อประเมินชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิต แบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา โดยกำหนดขอบเขต การวิจัยเป็น 3 ด้าน คือ ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ขอบเขตด้านเนื้อหาและขอบเขตด้านตัวแปร ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2558 ISSN 2408 - 0845

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ เนื้อหาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา จำนวน 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ขั้นตอนการสร้างและหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบชุดการเรียนรู้ ประเมินความสอดคล้องของนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อคำถามในแต่ละคุณลักษณะย่อยของแบบวัดวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำหรับหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ แหล่งข้อมูลมีดังนี้

2.1 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของชุดการเรียนรู้

2.2 นักเรียนที่ใช้ทดลองเบื้องต้น เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาภาษาที่ใช้ในชุดการเรียนรู้ สื่อที่ใช้ประกอบ ขอบเขตระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ และความเป็นไปได้ในการนำชุดการเรียนรู้ไปปฏิบัติ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาสมอแคลง (ริ้วสิริวัฒน์อุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 3 คน โดยใช้นักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลางและอ่อน อย่างละ 1 คน

2.3 นักเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มทดลองหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 80/80 ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคุรุประชาชนูทิศ (วันครู 2504) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก ปีการศึกษา 2555 จำนวน 15 คน โดยเลือกนักเรียน ที่เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน อย่างละ 5 คน ทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงไปทดลองใช้ โดยศึกษาพฤติกรรมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีเหตุผล ด้านความพอประมาณ และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนพิณพลราษฎร์ (ตั้งตรงจิต12) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 2 จำนวน 25 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การใช้ชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 แบ่งออกเป็น

3.1.1 ก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7

3.1.2 หลังการใช้ชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลการใช้ชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริม วิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2558 ISSN 2408 - 0845

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ประเมินความพึงพอใจ เกี่ยวกับความเหมาะสมของชุดการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ หลังการใช้ชุดการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 ปัจจัยนำเข้า

1.2 ด้านกระบวนการ

1.3 ด้านผลผลิต

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนพิณพลราษฎร์ (ตั้งตรงจิต 12) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 25 คน

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนพิณพลราษฎร์(ตั้งตรงจิต 12) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 2 จำนวน 25 คน ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้ชุดการเรียนรู้สำหรับนักเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อพฤติกรรมวิถีพอเพียงของนักเรียน และพิจารณาความเหมาะสมของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งค่าที่ใช้ได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนพิณพลราษฎร์ (ตั้งตรงจิต 12) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากนักเรียนโรงเรียนพิณพลราษฎร์ (ตั้งตรงจิต 12)

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากการทดลองกับ กลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ผลการสร้างชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ใช้สถิติในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า E_1/E_2

ขั้นตอนที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test dependent)

ขั้นตอนที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ ตามหลัก สัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2558 ISSN 2408 - 0845

ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สรุปได้ดังนี้

1.1 ชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง มีจำนวน 7 ชุดการเรียนรู้ ดังนี้ ชุดที่ 1 การรู้จักเหตุ (ธัมมัญญุตา) ชุดที่ 2 การรู้จักผล (อัตถัญญุตา) ชุดที่ 3 การรู้จักตน (อัตตัญญุตา) ชุดที่ 4 การรู้จักประมาณ (มัตตัญญุตา) ชุดที่ 5 การรู้จักกาล (กาลัญญุตา) ชุดที่ 6 การรู้จักชุมชน (ปริสัญญุตา) ชุดที่ 7 การรู้จักบุคคล (ปุคคลัญญุตา)

1.1.1 ชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมมีความความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.1.2 คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าประสิทธิภาพ E1/E2 = 80.30/82.94 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.1 ผลการเปรียบเทียบวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 พบว่า วิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมทั้ง 3 ด้าน หลังการใช้ชุดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรายด้าน พบว่า วิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผล ความพอประมาณ และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี หลังได้รับการใช้ชุดการเรียนรู้หลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่าก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้หลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.2 ผลการศึกษาวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง หลังการใช้ชุดการเรียนรู้ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรายด้าน พบว่า วิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก วิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยรวมอยู่ในระดับ มาก

3. ผลประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า

3.1 ปัจจัยนำเข้า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 กระบวนการ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.3 ผลผลิต โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในภาพรวมพบว่า

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ที่

กำหนด คือ 80/80 โดยมีประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ E1/E2 = 80.30/82.94 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 สามารถนำไปทดลองใช้ได้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาและสร้างกิจกรรมที่มีความน่าสนใจมีความเหมาะสม โดยการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยกิจกรรม เทคนิค วิธีการที่ส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง โดยชุดการเรียนรู้ ประกอบด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ได้แก่ ชื่อเรื่อง สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (วัตถุประสงค์) สาระการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ และการประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเนื้อหาในกิจกรรม กระบวนการสร้าง ได้ยึดหลักการทฤษฎีทางการศึกษาหลายอย่างมาช่วยเป็นองค์ประกอบในการสร้าง เช่น ได้ยึดหลักการเกี่ยวกับนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ หลักการใช้สื่อแบบประสมซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของบรูเนอร์ ที่กล่าวว่า เนื้อหาวิชาความรู้ใดๆ สามารถนำมาจัดลำดับให้เหมาะสมและทำให้ผู้เรียนได้รับรู้ได้จากการปฏิบัติและวิธีสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เนื้อหาและกระบวนการแสวงหาความรู้ คือ วิธีสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับแนวทางการสร้างชุดการเรียนรู้ของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2532, หน้า 119-120) ได้ศึกษาชุดการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา และกล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนควรเปิดโอกาส ให้นักเรียนเป็นผู้จัดการให้เด็กคิด เด็กทำให้เรียนรู้โดยการทำจริง ปฏิบัติจริง นำสิ่งที่ได้มาวิเคราะห์วิจารณ์และหาข้อสรุปได้ด้วยตนเอง ซึ่งกระบวนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ ที่สามารถพัฒนาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น การใช้ชุดการเรียนรู้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สุด ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นจึงทำให้ชุดการเรียนรู้หลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

เมื่อหาประสิทธิภาพ พบว่า เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ทั้งนี้เพราะว่าชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ได้ผ่านการสร้างอย่างมีระบบตามขั้นตอนและวิธีที่เหมาะสม โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสร้างชุดการเรียนรู้ การวิเคราะห์เนื้อหา แบ่งเนื้อหาให้เหมาะสม เวลาที่ใช้มีการกำหนดให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับกิจกรรม อีกทั้งมีการตรวจสอบความเหมาะสมทางภาษา ซึ่งประกอบด้วยทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นดังกล่าว จึงเป็นชุดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายใต้แนวคิดพื้นฐานและหลักการในการสร้างชุดการเรียนรู้ นอกจากนี้ชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นได้ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ เนื่องจากกิจกรรมในชุดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับชื่อเรื่อง สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง(วัตถุประสงค์) สาระการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ และการประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเนื้อหาในกิจกรรม กระบวนการสร้างได้ยึดหลักการทฤษฎีทางการศึกษาหลายอย่างมาช่วยเป็นองค์ประกอบในการสร้าง ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523, หน้า 118) ที่กล่าวว่า บุคคลากรที่นำสื่อการสอนมาใช้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา หน่วย หัวเรื่องและวัตถุประสงค์ ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม กระบวนการเรียนการสอนมีความเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับพนารัตน์ ศรีปัญญากร (2553, หน้า 108) ที่กล่าวว่า การพัฒนาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 81.11/83.66 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการสร้างชุดการเรียนรู้ได้จัดทำอย่างมีขั้นตอน มีการศึกษาครอบคลุมทุกบริบท และครอบคลุมระบบการดำเนินการสร้าง และสอดคล้องกับ สุมณฑา พรหมบุญ (2540, หน้า 33) ที่ได้กล่าวว่า กระบวนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการใช้สื่อประสมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์วิชา หน่วย หัวข้อเรื่อง อุปกรณ์การสอน และเทคนิคต่างๆ ซึ่งเป็นกระบวนการทำให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันคิดร่วมกัน แก้ปัญหาร่วมกัน ภายใต้หลักการ เงื่อนไข ระเบียบ และวิธีการที่กำหนดไว้ เพื่อการเปลี่ยนแปลง

พฤติกรรม ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนค่าประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E1) ที่มีค่าน้อยกว่า ค่าประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E2) นั้นอาจเนื่องมาจากพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียนที่ว่าพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กจะมีพัฒนาการตามขั้นตอน และตามวัยซึ่งจะปรากฏโดยปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นั่นหมายความว่า บุคคลจะเริ่มและค่อยๆ ก้าวไปในลำดับที่สูงขึ้น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตวิไล ประไมย์ (2548, หน้า 98-100) ที่ได้ศึกษาผลของการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาการรู้คิดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสวนบัว เขตพญาไท กรุงเทพฯ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการรู้คิดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เรื่องการคิดสร้างสรรค์และกระบวนการคิดขั้นพื้นฐาน ที่สร้างขึ้น มีจำนวน 16 ชุด ชุดการสอนแต่ละชุด มีค่าประสิทธิภาพ E1/E2 อยู่ระหว่าง 69.75-97.18 ก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการรู้คิดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีการรู้คิดเรื่องการคิดสร้างสรรค์ และกระบวนการคิดขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การทดลองใช้ชุดการเรียนรู้หลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 3 ด้าน หลังใช้ชุดการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า การใช้ชุดการเรียนรู้หลักสัปปุริสธรรม 7 ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเชิงวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมที่ใช้มีความหลากหลายและมีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ซึ่งสามารถช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาด้านพฤติกรรมที่ดีขึ้นได้ เพราะการจัดการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตามวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ได้ ซึ่งตัวแปรดังกล่าวเป็นตัวแปรภายในที่จะส่งผลให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมของวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีรวรรณ ไพรสิงห์ (2555, หน้า 87) ที่ใช้ชุดกิจกรรมโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และสอดคล้องกับ ผลการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ผู้เรียนมีความสนใจและตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของชุดการเรียนรู้ในแต่ละเรื่องได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงที่เกี่ยวข้องกับตนเองด้วยความสนใจ มีความกระตือรือร้นและสนใจในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง สนุกกับการที่ได้ศึกษาหาความรู้จากเหตุการณ์จริงที่เกิดตามที่กำหนดให้ พร้อมทั้งได้ศึกษาจากการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้เสร็จสิ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุดการเรียนรู้นี้ทำให้ผู้เรียนสนใจ กระตือรือร้นที่จะใฝ่หาความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของจิรภา ตันติภิรมย์ (2552, หน้า บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการพัฒนาทักษะชีวิตเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุมิตตา เสนาพรหม (2552, หน้า บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรม เรื่องการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีพฤติกรรมการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้ชุดกิจกรรม และสอดคล้องกับพนารัตน์ ศรีปัญญากร (2553, หน้า 112) ที่พบว่า การทดลองใช้ชุดการเรียนรู้เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ผู้เรียนมีความสนใจและตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของชุดการเรียนรู้ ในแต่ละเรื่องได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียน ได้ศึกษาหาความรู้ และศึกษาหาความรู้จากเหตุการณ์ประสบการณ์จริง ทำให้ผู้เรียนสนใจ กระตือรือร้นที่จะใฝ่หาความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. การประเมินการใช้ชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ซึ่งเป็นนักเรียนผู้ใช้ชุดการเรียนรู้ พบว่าชุดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งในด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุดการเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกระบวนการสอนมีการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ ได้คิดเห็นโดยเสรี ทั้งได้รับคำชี้แนะและปรับปรุงข้อบกพร่องของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทำให้นักเรียนมีกำลังใจและเรียนรู้ อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับพนารัตน์ ศรีปัญญากร (2553, หน้า 112) ที่กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้นั้น ผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ระดับมากในการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการเรียนโดยชุดการเรียนรู้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจึงมีความรู้สึกเป็นอิสระในการเรียนรู้ สามารถปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนตามความสามารถของตนเองจนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีความสุขต่อการเรียนรู้ ประกอบกับชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นได้ทำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมาใช้ประกอบทำให้นักเรียนได้รับความรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ มีประสบการณ์และเทคนิควิธีการที่แตกต่างไปจากการสอนของครูทั่วไป ทำให้ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียนรู้และสอดคล้องกับบำรุงศักดิ์ บูระสิทธิ์ (2549, หน้า 119) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนหรือชุดกิจกรรมไว้ว่า ต้องมีการกำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ หน่วยการสอน หัวเรื่อง มโนคติ หลักการกำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง และกำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม กำหนดแบบประเมินผล เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ หาประสิทธิภาพชุดกิจกรรม แล้วจึงจะใช้ชุดกิจกรรมได้ และทำให้ชุดกิจกรรมมีคุณสมบัติในการเพิ่มประสิทธิภาพ ในการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง ทำให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ อีกทั้งยังสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปใช้ ครูผู้สอนควรมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ได้แก่ การศึกษารายละเอียดชุดกิจกรรมให้เข้าใจ ตรวจสอบและเตรียมสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนให้พร้อมก่อนทำกิจกรรมทุกครั้ง เพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน เป็นไปตามขั้นตอนและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. ครูผู้สอนควรสังเกตพฤติกรรมการเรียน ข้อปัญหาที่ผู้เรียนสงสัย รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่พบขณะใช้ชุดการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และครูผู้สอนควรมุ่งเน้นจัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างแท้จริง ดังนั้น ครูผู้สอนควรพยายามสร้างโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ให้มากที่สุด โดยการสังเกต สนับสนุน สร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมอื่นๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ตลอดจนอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และรอบรู้

3. สื่อที่นำเสนอตัวแบบควรเป็นสื่อที่ใกล้ตัวนักเรียน หรือที่นักเรียนคุ้นเคย เช่น สื่อโฆษณา หรือรายการทางสังคมที่จะช่วยเร้าความสนใจของนักเรียน นอกจากนั้นควรเป็นสื่อ ที่สะท้อนให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น วิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือแม้แต่เป็นแบบอย่างในการแก้ปัญหา หรือนำไปใช้ในการพัฒนาตนตามความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

4. การเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ตามสัปปุริสธรรม ควรมีการเรียนซ้ำหรือศึกษาสื่อการเรียนรู้เพิ่มเติม จากนั้นควรมีการกำหนดดูพฤติกรรมตลอดปี ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือควรมีการติดตามผลวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง หลังการใช้ชุดกิจกรรมไปแล้ว เพื่อศึกษาว่า พฤติกรรมนั้นจะคงทนหรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร

5. การประเมินควรมีวิธีการที่หลากหลาย เช่น ใช้แบบประเมินความพึงพอใจร่วมกับการประเมินผลการเรียนรู้ และวัดความรู้ความเข้าใจด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง โดยวิธีอื่น เช่น บทเรียนสำเร็จรูปสำหรับการพัฒนาวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง หรือการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง หรือศึกษาปัจจัยด้านการพัฒนาวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น เพราะเนื่องจากปัจจุบันความรู้และพฤติกรรมสามารถถ่ายทอด โดยเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ซึ่งได้เข้ามามีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมาก

2. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง กับกลุ่มนักเรียนช่วงชั้นอื่นๆ เพื่อพัฒนาทักษะต่อยอด การเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). **ปฏิรูปการศึกษา : ก้าวอย่างมั่นใจ.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

จิตวิไล ประไมย์. (2548). **การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการรู้คิด ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสวนบัว เขตพญาไท กรุงเทพฯ.** สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จิรภา ตันติภิรมย์. (2552). **รายงานผลการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. นนทบุรี : โรงเรียนรัตนาธิเบศร์.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2532). **ชุดการสอนระดับประถมศึกษา เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอน ระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 8-15.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชัยยงค พรหมวงศ์. (2526). “กระบวนการสันนิเวทนาการและระบบสื่อการสอน.” **ในเอกสาร การสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 117-118**. นนทบุรี : สำนักพิมพมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บำรุงศักดิ์ บูระสิทธิ์. (**2547**). **การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ปรียานุช พิบูลสราวุธ. (2550). **การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

พนารัตน์ ศรีปัญญาการ. (2553). **การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พวงทอง อ่อนจำรัส. (2552, เมษายน-มิถุนายน). การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 32**(2), 47-54.

วิชาการ, กรม. (2544). **แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เล่ม 1**. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2558 ISSN 2408 - 0845

วิชาการ, กรม. (2546). **ชุดฝึกอบรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

วีรวรรณ ไพรสิงห์. (2555). **การพัฒนาชุดกิจกรรมโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาการมีจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.** สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2542). **การปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ.** กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

สุมณฑา พรหมบุญ. (2540). **การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม : ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านทฤษฎี และแนวปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ.

สุมิตตา เสนาพรหม. (2552). **การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ระดับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. นนทบุรี : โรงเรียนรัตนาธิเบศร์.